

En Rytterbondeslægt fra Ustrup i Hylke Sogn.

A. E. BRYNDUM.

I Aarbøgerne 1925 S. 123 har jeg nævnt Jacob Ustrup, Købmand i Horsens. Da hans Slægt saa at sige stod med et Ben i Bondelandet og et i Byerne, kan lidt yderligere om den mulig paaregne Interesse. I Skattemandtal for Aaret 1678 nævnes Brødrene gl. og unge Søren Gundersen, Rytterbønder i Ustrup; de havde Søsteren Mette g. m. Niels Jensen, der døde 1699 i Saaby, efterladende sig Enke og 1 Søn samt 3 Døtre (Skifte $\frac{7}{8}$ 1799).

Gl. Søren Gundersen døde 1688 (Skifte $\frac{6}{7}$ 1688) efterladende sig Enke Maren Sørensdaughter og Børnene Søren Sørensen, Jørgen S., Gunde S., Maren og Karen. Søren fik $\frac{4}{4}$ 1689 Fæste paa Faderens Ryttergaard i Ustrup, fri for Indfæstning paa Grund af Brøstfældighed. En Søren Sørensen faar $\frac{18}{3}$ 1711 Fæste paa afgangne Jørgen Sørensens Gadehus, som Enken ikke længere kan forestaa. Gunde Sørensen idømmes $\frac{19}{6}$ 1722 3 Ugers Vand og Brød i Slottets Arrest, fordi han havde købt en Hest i Ustrup, hvor der havde været Skab. Hans Gaard skal overtages af Beboeren af den anden Halvdel, Niels Jørgensen, der dertil er uvillig, men hvis Søn, endog han ikke har exterieur og Anseende nok til Dragon, vil være under Exercitie at give for derved Faderen til det at obligere, hand ikke godvilligen har villet indgaa.

Unge Søren Gundersen, Gundersen, Gregersen, Greisen, Rytterbonde i Ustrup, nævnes nogle Gange i Ryttergodsets Sessionsprotokoller. Saaledes faar han

$\frac{5}{3}$ 1689 en Hest gennem Regimentsskriveren; $\frac{20}{1}$ 1698 forliges en Klage, som S. G. havde forebragt over Niels Thomsen, for Sessionen for at spare Rettergang. $\frac{13}{3}$ 1708 oprettedes der Aftægtskontrakt med Sønnen Jørgen Sørensen, der i Sessionen $\frac{20}{11}$ 1708 klager over at Forældrene tog for meget af Besætningen med ved Gaardens Fratrædelse. Svaret: Sønnen skal holde Kontrakten. Jørgen Sørensen har udlovet 40 Rdl. til sine 2 Søstre, der af Hr. Søren Glud¹⁾ antages, indtil de bliver gifte og selv kan faa dem efter Loven. Unge Søren Gundesen var gift med Mette Jørgensdatter \dagger $\frac{18}{12}$ 1715, 68 Aar gl. Børn:

1. Rasmus Sørensen \dagger $\frac{13}{6}$ 1703 24 Aar $7\frac{3}{4}$ Maaned gl. Havde $\frac{1}{2}$ af Gaarden i Fæste, se nedenfor.
2. ? Jocum Sørensen i Ustrup g. m. Maren.
3. Johanne Sørensdatter, trolovet $\frac{24}{3}$ 1702 (g. i Hylke 5. S. e. Trin. 1702) m. Jens Eskesen af Elling.
4. Karen Sørensdatter g. 3die Pinsedag 1707 m. Hans Michelsen af Brørup (mindst 5 Børn).
5. Jørgen Sørensen (Gregersen el. Greisen) \dagger Skærtorsdag 1731 i Ustrup.

I Sessionen $\frac{28}{3}$ 1704 begærer han Fæste paa sin afdøde Broder Rasmus Sørensens Halvgaard, dog med de Vilkaar, naar Faderen Søren Gundersen, der beboer den anden $\frac{1}{2}$ Gaard, ved Døden afgaar, den tillige med at tage udi Fæste. G. m. Maren Christensdatter fra Skanderborg Ladegaard, se Aarhus Stifts Aarb. XVIII. S. 123. 9 Børn.

1. Jacob Jørgensen Ustrup, døbt $\frac{27}{12}$ 1708 i Hylke, begr. $\frac{20}{9}$ 1779 i Horsens, hvor han $\frac{9}{3}$ (el. $\frac{9}{2}$) 1739 fik Borgerskab paa »liden Købmandskab«. I Tiden mellem 1744 og 1752 maa han have erhvervet den Ejendom paa »liden Smedegades«²⁾ venstre Side, der nu, efter at Naboejendommene Matr. 74 (gl. Nr. 314) sam 73 (gl. 313) er henlagt under den, er skyldsatsat under Matr. Nr. 75 og tilhører Firmaet C. I. Aggerbeck, fra Søren Jensen Krage. Thi $\frac{5}{5}$ 1744 udstedte Detlev Ovesen

¹⁾ Præsten i Kattrup.

²⁾ Store Smedegade = Søndergade.

Høyer Obligation til sin Svoger Ulric Adolf Kruse¹⁾, Forpagter, Møgelkjær, med Pant i sin Gaard paa »liden Smedegade« mell. Søren Jensen Krages iboende Gaard paa den syndre og Andreas Tobaksspinders Gaard paa den nordre Side (Pantebog 153—54), og samme D. O. Høyer udstedte ^{26/4} 1752 Obl. til Jacob Ustrup med 1. Pr. i sin Ejendom, ass. i Nørrejyllands Brandcasse, i liden Smedegades Vestre Side, mellem Sr. Jacob Ustrups Gaard, som Peder Marcussen nu ibor paa den syndre Side og Sr. Candelstorf Trychers paa den nordre Side strækkende sig fra Adelgade og Vester paa . . .

I Skøderne, der efter Ustrups Død udstedtes paa Ejendommen, der da havde til Naboer mod Nord Skomager Kyllings og mod Syd Major Paulsens Ejendomme, beskrives den saaledes: »7 Fag et Loft højt Hus og overbyggt Port samt Kælder, noch 7 Fag, et Loft højt Hus med derved hæftet 4 Fag Halvtag nord i Gaarden, endvidere 7 Fag et Loft højt Hus vest i Gaarden, indrettet til Lejevaaning med Gaardsrum, Brønd med Pumpe«. En Del af Huset findes antagelig endnu. Svigersønnen Rasmus Henningsen blev højestbydende paa Auktionen i U.s Dødsbo, men da han ikke kunde betale, udstedtes Skøde til Maler Carsten Brædstrup; senere Ejere var Hans Almgren, Bartholomæus Purup, Frands Nielsen (Lund), Anton Severin Bjerling. Endvidere var U. ved sin Død Ejer af et Hus ved Aaen mellem Grundahls paa den vestre Side og Mad. Pinds Grund paa den østre Side, det blev solgt ^{28/1} 1788 til Miche Gylding for 322 Rdl.

J. U. var Kirkeværge indtil 1773, da han afløstes af Toxen, Kæmner 1748.

Han blev gift i Horsens ^{23/8} 1737 med Cathrine Margrete Loss døbt ^{8/12} 1710 i Horsens, begr. sst.

¹⁾ Mon en Søn af U. A. Holstein, f. 1664, † 1737, der gennem sin Hustru var knyttet til Møgelkjær?

²⁴/₈ 1787. Om hendes Slægt kan navnlig ses i Vejle Amts Aarbøger 1924 og F. Hvass: Hvass V, 260; hendes Fader, Skomager Jørgen Pedersen Loss, ejede en Gaard paa Nørregade, 1709 beliggende mell. Claus Voigts Gaard paa den vestre og Iver Poulsen Skrædders paa den østre Side, en af hendes Søstre var Maren Loss g. 1. m. Christen de Linde og 2. m. Justitsraad Jørgen Hvass de Lindenpalm til Tirsbæk, et anseligt Svogerskab for Rytterbondens Søn.

I Ægteskabet havde der været 10 Børn, hvoraf kun 3 Døtre og en Søn overlevede Forældrene, der ⁸/₂ 1776 havde oprettet Testamente, der gav Enken Ret til at sidde i uskiftet Bo, hvorhos Døtrene skulde gaa lige i Arv med Broderen i Anledning af, at hans »Opdragelse og Forfremmelse har allerede været mere bekostelig end vore trende Døtres«.

De 4 Børn var (a. b. f. k).

a. Margrete Marie døbt ¹⁴/₁₁ 1738 i Horsens, g. ¹⁰/₁₂ 1771 i Horsens med Farver Rasmus Henningsen, med hvem hun havde en Mosteren Leene overlevende Datter Catrine Marie, døbt ³/₁₂ 1775 i Horsens † ²³/₇ 1836 i Aarhus, g. m. Farver Peder Moss, hvem hun fødte 12 Børn, der alle var døde før hende, og hvoraf kun Sønnen Jacob Ustrup Moss † ¹⁵/₆ 1831 som Skomager paa Tangen i Aarhus, havde efterladt sig en Datter.

b. Maren døbt ²²/₇ 1740 i Horsens † ³/₆ 1824 i Vejle g. 1 * ²²/₄ 1763 i Engom Kirke m. Jens Feveile døbt 5. S. e. Trin. 1722 i Vejle † ¹⁸/₁₂ 1787 i Vejle, Købmand der. Blandt deres Efterkommere er Slægterne Feveile, samt Grene af Slægterne Mau¹⁾, Hornung, Foss, Harboe, Bryndum, Fensmark, Obelitz, Medeng, Langgaard mfl. Om Slægten Feveile se Vejle Amts Aarbøger 1925. Af dette Ægtepars

¹⁾ Feveiles Dattersøn Edvard Mau var Præst og Landstingsmand, dennes Søsterdattersøn er Forfatteren, Trafikinspektør Rolf Harboe.

Efterkommere vides Sønnessønssønnen Peter Christian Feveile og Dattersønsdattersønnen V. G. F. Bryndum at være knyttede til Horsens, førstnævnte som Ejer af Matr. Nr. 66 (gl. Nr. 307) paa Smedegade og sidstnævnte som Stadsingeniør og Ejer af Nr. 37 paa Sundvejen.

G. 2* $18\frac{1}{2}$ 1795 Anton Hendrich Havemann, f. $13\frac{1}{6}$ 1766 i Hannover † $20\frac{1}{9}$ 1819 i Vejle. Skilt.

f. Leene døbt $12\frac{1}{2}$ 1747, † $5\frac{1}{1}$ 1813, hun efterlod sig Ejendommen Nr. 310 paa Smedegade, 6 Fag, 2 Etages Hus, som hun ejede ifølge Skøde af 1798. Til Arv blev ialt 908 Rdl., 2 M., $15\frac{1}{2}$ Sk., der tilfaldt Broderen J. J. Ustrups Søn, William U., sammes Dattersøn F. C. Lange, Søsteren Maren Feveile og Søsteren Maries Datter Trine g. m. Moss.

I Boet var en Del Sølvtoj, hvoraf »Heide« købte et Sølvhovedvandsæg, en Sølvkaffekande (vog 61 l. $2\frac{1}{2}$ q. 1 ort.) for 66 Rdl., 1 Sølvfad (22 l. $2\frac{1}{2}$ q.) for 24 Rdl. endvidere 1 Krus med Sølvlaag, 6 Theskeer og 1 Sukkertang

k. Jørgen Jacobsen Ustrup er ikke fundet døbt i Horsens, men formentlig den ældste Søn, mulig det ældste Barn. Komsumptionsbetjent i Aalborg.

2 Børn (1—2).

1. Marie Catrine † $20\frac{1}{10}$ 1800, 25 Aar gl. (Richter). G. m. I. C. Lange, Lieutn. i Aalborg, † som Major $14\frac{1}{8}$ 1857 91 Aar gl. Børn a. b.

a. Juliane Marie hjd. ($5\frac{1}{10}$ 1798 i Aalborg Frue Kirke).

b. Franz Conrad v. Lange, f. $11\frac{1}{3}$ 1800, † $21\frac{1}{5}$ 1888. Afsked som Generalmajor $4\frac{1}{7}$ 1864.

2. William U. (opkaldt efter Brigader W. Halling) var 1813 Urtekræmmer i København.

2. Rasmus Jørgensen, døbt 16. S. e. Trin. 1711 (Hylke Kb.), † $17/1$ 1794, 82 $\frac{1}{2}$ Aar gl, kaldes Rasmus Gregersen i Skiftet efter Halvbroderen i Skanderborg G. $17/10$ 1760 i Hylke m. Marie Nielsdatter af Jordberg (formentlig db. 4. S. e. Paaske 1709 som Datter af Niels Povelsen i »Hjordbjerre«), † $13/8$ 1795, 86 Aar gl., som Opholdskone i Rasmus Eskesens Gaard¹). Skiftet, hvorefter Arven ialt var 232 Rdl., findes i Amtmandens Skifteprotokol. Arven deltes mellem forskellige Slægtninge af begge Ægtefæller, af dem fik Poul Jordberg i Horsens $1/12$ og Søren Sørensen Ringkloster, sammesteds, $1/3$.

3. Johanne Jørgensdatter, døbt 2. Adv. Søndag 1713, begr. 2. S. i Adv. 1775 i Hørning 1* g. 1. Trin. Søndag 1732 m. Søren Sørensen af Ringkloster, † 56 Aar gl. 3. Pinsedag 1734.

2* g. 3. Juledag 1734 m. Søren Olsen i Ringkloster, † $3/1$ 1753, 60 Aar gl. 4 Børn:

a. Jørgen Ring, døbt 2. Adv. S 1735, Borger og Købmand i Christiania. G. m. Karen Clausen (1* g. m., med hvem hun havde en Datter, Maren o: Matea, der var gift med Jens Schriver). Testam., op. $30/7$ 1790, er indført i Skanderborg Amts Skiftepr., i det indsættes Broderen Søren Sørensen i Horsens til at arve 1000 Rdl., Søsteren Maren 1000 Rdl., hendes 2 Døtre af 1. Ægteskab 1000 Rdl. (det viste sig, at der var 3 Døtre og 1 Søn af Marens 1. Æ.), Broderen Ole fik intet »paa Grund af sin Velstand«.

b. Ole Sørensen Ring, døbt 1737 20 S. e. Trin., † $27/1$ 1795 i Horsens, hvor han 1772 fik Borgerskab paa Avlsbrug og liden Handel og var Kæmner 1789. Skifte 1795. I Boet bl. a.

¹) Gaarden hedder nu Møllersminde og er i 1884 udflyttet fra Ustrup By, Niels Jensen (Gundersen) fik den ved Ægteskab $21/11$ 1834 m. Simon Poulsens Enke Inger Marie Pedersdatter, Sønnen Mads Møller solgte den $1/11$ 1911 til sin Niece Inger Møllers Ægtefælle R. C. Christensen fra Ingergaard i Baastrup (la Cour danske Gaarde 2. Saml.)

Smedegade 313 (1920 som nyt Matr. Nr. 73 inddraget under Matr. Nr. 75, se ovenfor) med Herligheder vurderet til 1200 Rdl., en Lejevaaning i Kyppervig, bruges til Indkvartering, 200 Rdl. Hans nærmeste Slægtning og Formynder for Børnene var Jørgen Yding.

1* g. $\frac{5}{5}$ 1773 m. Mette Sørensen (Skifte $\frac{7}{12}$ 1778).

2* g. $\frac{6}{5}$ 1782 i Horsens m. Bodil Marie Olufsdatter »her af Byen«.

3* g. m. Selche Catrine Lauritzdatter, g. 2* i Horsens $\frac{1}{11}$ 1796 med Vagtmester Rasch.

Børn:

1. Søren, døbt $\frac{27}{2}$ 1774, † $\frac{2}{1}$ 1779.
2. Niels Olsen Ring, conf. 1791, ved Skiftet 18 Aar og i Christiania.
3. Søren Ring, døbt $\frac{29}{8}$ 1784, ved Skiftet 11 Aar.
4. Lauridtz Ring, f. $\frac{17}{9}$, døbt $\frac{23}{9}$ 1788 i Horsens, † $\frac{10}{9}$ 1861. 74 Aar gl. Kancelliraad, Overretsprokurator, Stænderdeputeret, Direktør for det kgl. octr. Brandassurancekompagni.

G. $\frac{1}{12}$ 1821 m. Maren Bjørn Muus, f. $\frac{16}{3}$ 1797 i Kbhvn., † $\frac{28}{9}$ 1865 i Kbhvn. (se patriciske Slægter I, 214 og Algren-Ussing Fog 1859, hvor deres 3 Børn og 2 Børnebørn er anført). En Sønnedatter-søn er Direktør Poul Sarauw.

c. Maren Sørensdatter, døbt 1740 3 S. i Adv. (Hylke).

1* g. i Hørning »efter Hylche Præsts Begæring« $\frac{12}{3}$ 1773 m. Rasmus Petersen, † $\frac{10}{11}$ 1785 39 Aar gl. (6 B.)

2* g. $\frac{25}{1}$ 1786 m. Jens Sørensen fra Vitved (2 B.)

Hendes Børns Efterslægt kender jeg ikke.

d. Søren Sørensen Ringkloster, døbt 1744 St. Hansdag, 1785 tjenende Broderen i Horsens, 1796 i Brørup.

4. Christen, døbt 2. Paaskedag 1716, † $\frac{20}{1}$ 1717, 1 Aar gl.

5. Mette Jørgensdatter, døbt 2. Juledag 1717, »kaldet Mette efter »Oldemoderen« (o: hendes d. $18/12$ 1715 afdøde Farmoder Mette Jørgensdatter«. G. m. Johan Efring (Elfring) »Postelinsfabrikør i Amsterdam«. De var begge døde 1787, men havde efterladt sig 4 myndige Børn alle i Amsterdam, Peder, Jens, Henrik og Alida, g. m. Jens Frederich Leyser.
6. Maren Jørgensdatter »Ussrup«, døbt 3. S. e. Paaske 1720 (Jørgen Greisens Barn af Ustrup). 3 Børn efter hende nævnes paa Skiftet efter Niels Ulstrup.
- 1* g. $16/2$ 1745 m. Christen Nielsen af Skanderborg.
- 2* g. $6/5$ 1753 m. Ulrich Jacobsen Bruun (2. S. e. Paaske 1729 døbt i Skanderborg Jacob Feldbereders Søn, Ulrich Christian).
- Børn:
- a. Jørgen Christensen Yding, 1771 Feldberederborgerskab i Horsens, 1795 Formynder for Ole Rings Børn, Jørgen Yding (maaske Sønnen) foreviser 1813 Leene Ustrups Bo.
- 1* g., † $16/2$ 1778, 40 Aar gl. i Horsens.
- 2* g. m Marie Thykjær.
- Mindst 6 Børn hvoraf Sønnerne Anders Thykjær, d. $31/8$ 1783 og Jørgen Yding, d. $20/9$ 1789
- b. Karen »Ustrup« ell. Bruun f. c. 1757. G. m. Jørgen Gimlinge Consumptionsbetjent i Randers (antagelig Søn af Præsten i Lyngaa Peder Ebbesen G.)
- Han var $5/11$ 1773 i Skanderborg bleven viet til Appellone Konnerup, † $6/9$ 1774 i Skanderborg Ladegaard (Amtets Skifteprt.)
- Børn: Peder Ebsen 9 Aar 1787, Ane Appellone 3 Aar og Mette Elisabeth 1 Aar.
- c. Ane Marie Ulrichsdatter Bruun, døbt dom. læt. 1758 i Skanderborg, g. m. Thomas Estrup.
7. Bodil, døbt $1/8$ 1723 (Faderen kaldes her Jørgen Sørensen Gregersen), † i Hørning $2/2$ 1774

»53⁸/₁₂ Aar«, g. m. »Selvejerbunden« Rasmus Iversen i Hørning, † 1780 en Mandag mellem 7/5 og 28/5, 69 Aar gl. Hans Brødre Lars og Peder Ifversen var Rytterbønder; han havde først været gift med Maren Pedersdatter, † 20/6 1743 (Skifte 19/10 1743), der var Enke efter Rasmus Rasmussen. Bodil havde i sit Ægteskab 11 Børn (a—l), hvoraf nævnes her:

- a. Jørgen R., døbt 1/10 1744 var 1787 død i København og havde efterladt sig en 8 Aar gl. Søn, Rasmus Jørgensen.
 - b. »Jever« Rasmussen, døbt 22. S. e. Trin. 1746, 1787 i Østbirk.
 - c. Maren, døbt Nytaarsdag 1748, g. m. Jens Sørensen, Grd. i Hørning.
 - h. Anne Margrethe, døbt 19. S. e. Trin. 1756, tjente 1787 i Kbhvn.
 - i. Ifver døbt 1759, Søndag quasimodo.
 - k. Karen, døbt 25. S. e. Trin. 1761, tjente først Sr. Winge i Vejle, var 1787 gift m. Snedker Lars Rasmussen der.
8. 9. Margrete og Mette døbte henhv. 1/7 1725 og 15/6 1727, døde smaa.

Det vil bl. a. ses, at de af afdøde Dr. jur. V. A. Secher paapegede Opkaldsesskikke (citeret i O. Jørgensen. Slægten Jørgensen fra Følle S. 4) i det væsentlige ogsaa er fulgte i denne Slægt.